

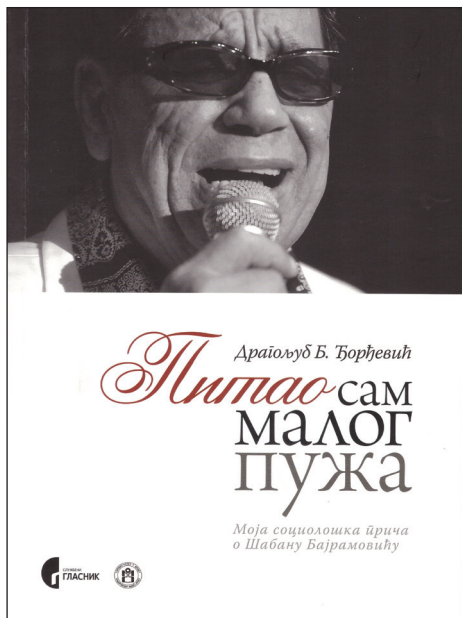
Весна С. Трифуновић¹
Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука
Департаман за хуманистичке науке
Јагодина (Србија)

УДК 316.723/728(497.1)"20"(049.32)
784.4.071.2:929 Бајрамовић Ш.(049.32)
784.4(=214.58)(497.11)"19/20"(049.32)

Приказ
Примљен 30/03/2018
Измењен 04/04/2018
Прихваћен 10/05/2019
doi: [10.5937/socpreg53-17010](https://doi.org/10.5937/socpreg53-17010)

**ПОЗДРАВ С ЈУГА ИЗ КАБИНЕТА 227:
МОРО ИЛО^{2*} ЈЕ И ДАЉЕ ЖИВО, „ПА, ИЗВОЛИТЕ,
НАВРНИТЕ И ПОКЛОНИТЕ СЕ УМЕТНИЦИМА”!^{3**}**

(Драгољуб Б. Ђорђевић: *Пишао сам малој пуџи: моја социолошка прича о Шабану Бајрамовићу*. Београд: Службени гласник, 2018, 334 стр.)

Ко је био Шабан Бајрамовић открива вам књига аутора Драгољуба Б. Ђорђевића, социолога религије, ромолога и кафанолога, који на фактографски начин приказује колаж о Шабановом животу, песмама, певању и трајању и после земаљског бивствовања. Модерно опремљена, необичног приступа којим аутор поред властитог бележи и сведочанства других („десет есеја о Шабију”) о великом певачу и његовом стваралаштву настала за његовог живота или као сећање, допуњена читавим низом пратећих елемената који заједно чине изузетно добро укомпоновану целину, књига представља право освежење у социолошкој литератури пречесто оптерећеној стерилним стилем и када обрађује живе и животне теме. Као залог аутентичности, ова својеврсна биографија Шабана Бајрамовића, опре-

¹ vesna.trifunovic@pefja.kg.ac.rs

² * Моје срце

³ ** Припремљено у оквиру пројекта *Одрживост и идентитет Срба и националних мањина у историјским околностима источне и југоисточне Србије* (179013), који се изводи на Универзитету у Нишу – Машински факултет, а финансира га Министарство за науку и технолошки развој РС.

мљена је и CD-ом „Краљ ромске музике” у издању Media&Reform centar Niš и показује, исправно, ауторов став да се бит Бајрамовићевог живота може дочарати тек његовом песмом. Шифрарник за „скрозирање” песама је социолошко окно или азбучник који Д. Б. Ђорђевић надахнуто и колоритно осмишљава управо за описивање разноврсних карактеристика њиховог „доносиоца”, човека у белом оделу и са позлаћеним зубом, Шабана Бајрамовића.

Књига пружа прилику да се из различитих представљених факата сачини целовита слика о певачу раскошног гласа пониклог из нишке циганске махале (1936), који се за живота више пута узнео до *сајбије* и био удостојен да га измоли за крила: песма његова обишла је свет и могли су да је слушају они који умеју да чују и да је воле они који разумеју. А таквих је много, како некада тако и данас. Може се у овој књизи прочитати и много другог о Шабану Бајрамовићу, о певању у кафанама још од детињства, младалачкој љубави која се окончала голооточким искуством, раскошном таленту, одласцима у иностранство, ситним музичким тезгама и великим светским наступима, сталном враћању у Ниш, о његовој страсној природи, хазардерском духу који га је, омађијан барбутом и женама, често искушавао, неискоришћеним приликама које су другима често омогућавале зараду и славу на његов рачун и тихом рату, који је вероватно „ненамерно” изазвао, између ревносника за одбрану његовог лика и дела и оних који то нису. Ни једни ни други нису схватили оно што је „цар циганске музике” (Ćirić, 2008)⁴ песмом својом поручивао – њему није потребна ни кућа, ни кућиште, никакво својатање, већ *слободнишће*: он својом песмом, несебично, припада свима и остаје увек свој.

Ко је, заправо, Шабан Бајрамовић? Одговор је једноставан уколико желите само да издекламујете основне податке и набројите музичка остварења његова и - компликован уколико желите да проникнете у тајну која настаје унутар културног круга у коме стваралац живи своју уметност. Драгољуб Б. Ђорђевић се опредељује за овај други, компликовани пут одгонетања тајне „цигањске” песме коју је на јединствен начин у бели свет својим гласом и осећајношћу пронео Бајрамовић. Смештајући певача у оквир тзв. културне периферије у којој су се несметано додиривале и измењале туга српског југа и тужна циганска судбина утиснута у „вапају једне маргиналне друштвене скупине” (Brkan, 2017)⁵ и музичком изразу типичном за нишке механе из половине двадесетог века - блузу са Нишаве и пратећи његово узрастање кроз развој нишке музичке сцене и њен цез фестивал Нишвил, Д. Б. Ђорђевић, заправо,

---

⁴ „Највеће звање у циганској хијерархији је „цар”. Шабана су медији, одрасли на Елвисовој сиси, крајње непромишљено прогласили „краљем”, што је титула нижег ранга. Сам Шабан је, на циганском балу одржаном пре пуно година у хали „Чаир” ... казао, био сам присутан, како није он краљ већ је краљ „онај други Шабан”. Шаулић. Када су га збуњени новинари упитали а шта је онда он, Шаби је одговорио: „Ја сам цар”. (Ćirić, 2008, <http://www.niscafe.com/zoran-ciric-magicni-donesite-mi-glavu-sabana-bajramovica/>).

⁵ „Општа црта Бајрамовићевог кантауторства може се сажети у стилоген лелек бакра: егзотични, потиснути вапај једне маргиналне друштвене скупине. Тај јединствени звучни бисер користили су продуценти и аранжери са различитим успјесима. Диего Марадона јесте био дио тима и тактике, али играч таквог калибра и дара може једним потезом игру одвести у неочекиваном смјеру, а своју екипу до победе. Тако је и са врхунским солистима какав је био Шабан Бајрамовић.” (Brkan, 2017, <http://www.xxzmagazin.com/kari-sabanovi>).

исцртава најшири контекст у којем се изнедрио Бајрамовић. Скрећући пажњу на личне карактеристике певачеве именоване анахроним чаршијским називима, чије је значење донекле изгубљено за нове генерације Нишевљана и потпуно непознато младима из других културних центара савременог српског друштва, аутор истиче значај локалне културе у обликовању човека и музичара Шабана Бајрамовића. Аутор пажљиво прати и линију утицаја човека Шабија са особеним манама и врлинама на музичара Бајрамовића који утире властити пут у музичком пословном свету: и у тој игри би понекад добијао а понекад губио, као и у омиљеном му барбуту. На крају, Ђорђевић прати повратни утицај признатог великог певача на културни круг у којем је настао: начин на који су се људи окупљали око њега и због њега. Тиме је затворена једна социолошка прича о Шабану Бајрамовићу а читаоцима остаје да се определе ко је заправо главни јунак ове књиге: човек који је испевао свевремене песме или човек који је причао о певачу.

Vesna S. Trifunović¹
University of Kragujevac
Faculty of Pedagogy
Department of Humanities
Jagodina (Serbia)

**GREETINGS FROM THE SOUTH FROM THE CABINET 227:
MY HEART IS STILL ALIVE, “SO, COME ON OVER
AND PRAISE THE ARTISTS”!²**

(Dragoljub B. Đorđević: *I asked a little snail: my sociological story
about Šaban Bajramović*. Beograd-: Službeni glasnik, 2018, 334 pp.)

(Translation In Extenso)

Who Šaban Bajramović in fact was is revealed in the book by the author Dragoljub B. Đorđević, a sociologist of religion, a romologue and a tavernologist, who in a factual way presented a collage of Šaban's life, music, singing and duration even after his earthly existence. Modernly-designed, with an unusual approach by which the author records the testimonies of others (“ten essays about Šabi”) about the great singer and his creative work, besides his own, made during his life or as a memory, complemented with a whole series of accompanying elements that together make a well-designed whole, the book presents a true refreshment in sociological literature which is often overloaded with sterile style, even when dealing with current and life topics. As a pledge of authenticity, this kind of biography of Šaban Bajramović comes with a CD “The King of Romani Music” published by the Media & Reform Center Niš, and it shows, truthfully, the author's view that the essence of Bajramović's life can only be traced back to his music. The codebook for understanding the songs is a sociological gloss, or a *Glossary* that D. B. Đorđević inspiringly and colorfully devised precisely to describe different characteristics of their “bearer”, a man in a white suit and a gilded tooth, Šaban Bajramović.

With a variety of presented facts, the book provides the opportunity to piece together a complete picture of the singer with a rich voice, coming from one of Nišian Gypsy Mahalas (1936), who managed to reach God many times during his life and ask him for wings: his music travelled across the world and could be enjoyed by those who can really hear and love it, and by those who can understand it. There were and there are many such people. In this book, you can read about many things related to Šaban Bajramović, about him singing in taverns since childhood, his youthful love that ended with Goli Otok imprisonment, his lavish talent, travels

---

¹ vesna.trifunovic@pefja.kg.ac.rs

² Prepared within the project *Sustainability of the Identity of Serbs and National Minorities in the Border Municipalities of Eastern and Southeastern Serbia* (179013), carried out at the University of Niš - Faculty of Mechanical Engineering, financed by the Ministry of Science and Technological Development of the Republic of Serbia.

abroad, small local performances and great world performances, constant returns to Niš, about his passionate, hazardous nature that often tempted him with gambling and women, missed opportunities which often enabled others to become rich and famous at his expense, in a quiet war, which he probably “inadvertently” caused, between those eager to defend his character and work and those who are not. Neither one nor the others understood what the “gypsy music Tsar” (Ćirić, 2008)³ told in his songs - he did not need a house, or ownership, but freedom: he, with his music, selflessly belonged to everyone and always remained his own.

Who, in fact, was Šaban Bajramović? The answer is simple if you only want to present basic information and list his musical achievements, and complicated if you want to find out the secret that arises within the cultural circle in which the creator lived his art. Dragoljub B. Đorđević decided on the second option, the complicated way of resolving the secret of “gypsy” music spread across the world by Bajramović in a unique way, through his voice and sensibility. Placing the singer in the so-called cultural periphery in which the sadness of the Serbian South and the sad Gypsy fate intertwine, embedded in the “cry of a marginal social group” (Brkan, 2017)⁴ and a musical expression typical of Niš’s mid-century taverns - the blues from Nišava, and following his rise through the development of Niš music scene and its jazz festival Nišville, D. B. Đorđević, in fact, draws the broadest context in which Bajramović emerged as an artist. Drawing attention to the personal characteristics of the singer with anachronous local names, whose meaning is somewhat lost to the new generations of Niš residents and completely unknown to young people from other cultural centers of contemporary Serbian society, the author emphasizes the importance of local culture in the formation of a man and musician Šaban Bajramović. The author carefully follows the influence of Šabi, the man, with particular defects and virtues, on Bajramović, the musician, who paved his own way into the world of music showbusiness: in that game he would sometimes win and sometimes lose, as it would also happen in his favorite gambling game. In the end, Đorđević follows the reverse impact of the reputable great singer on the cultural circle in which he emerged: the way in which people gathered around him and because of him. This completes a sociological story about Šaban Bajramović and the readers are left to decide who the main character of this book actually was: the man who sang contemporary songs or the man who told a story about a singer.

REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- Ćirić, Z. M. (2008). *Bring me the head of Šaban Bajramović*. Accessed on 2.4.2018, at: <http://www.niscafe.com/zoran-ciric-magicni-donesite-mi-glavu-sabana-bajramovica/>
- Brkan, O. (2017). *Episode from the life of an applause gatherer: Kari Šabanovi*. Accessed on 2.4.2018, at: <http://www.xxzmagazin.com/kari-sabanovi>

³ “The greatest title in the Gypsy hierarchy is that of Tsar.” Adults who grew up on Elvis’s music utterly recklessly declared Šaban as “King”, a title of a lower rank. Šaban himself, on a Gypsy ball held many years ago in the Chair Hall ... said, in my presence, that he was not the King, that the other Šaban was the King, Šaulić. When confused journalists asked him what he then was, Šabi replied: “I am the Tsar.” (Ćirić, 2008: <http://www.niscafe.com/zoran-ciric-magicni-donesite-mi-glavu-sabana-bajramovica/>).

⁴ “The general line of Bajramović’s music can be summarized in a stylogenic lament: an exotic, suppressed cry of a marginal social group. This unique sound was used by producers and arrangers with various successes. Diego Maradona was part of the team and tactics, but a player of such a caliber and talent can take the game in an unexpected direction, and lead his team to victory in a single move. This is also the case with top soloists like Šaban Bajramović.” (Brkan, 2017: <http://www.xxzmagazin.com/kari-sabanovi>).